

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Andet Brev til en højvelbaaren Herre. 1737

Citation: Holberg, Ludvig: "Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret", i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret*, udg. af F. J. BILLESKOV JANSEN ; Volmer Rosenkilde , Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. 181. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holberg12-shoot-idm140252801436080/facsimile.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

som for nylig havde siddet højt og flot i deres Vogne mens Folk paa Gaden gik til Side for dem; man saa Folk tigge som tidligere havde givet Almisse. Jeg kan prale af at jeg under disse omskiftelige Forhold holdt Hovedet koldt. Jeg har lige siden min Barndom været vant til at leve yderst nøjsomt, saa jeg tager det ganske roligt hvis Skæbnen viser mig et lidt bistert Ansigt—i Modsætning til

dem for hvem al Livets Glæde
kun bestaar i ét: at æde.

At jeg havde mistet mine Penge pinte mig ikke saa meget som det at jeg havde mistet min Bolig; nu blev jeg skilt fra mine gamle Værtsfolk og havde ikke mere mit gamle Studereværelse, hvor jeg i en saa lang Del af min Tilværelse havde siddet og hygget mig i Fred og Ro med mit Skrivetøj og mine Bøger. Det gjorde mig altsaa mere ondt at jeg havde mistet min Bolig end at jeg havde mistet mit Indbo, for der er intet jeg holder mere af end Stilhed og Ro, og intet der gavner mit Sind mere end en regelmæssig Livsførelse. Alt var gaaet efter en Snor; Hvile og Arbejde, Sovn og Vaagen, Alvor og Spøg, Smaating og store Ting plejede at komme i en bestemt Rækkefølge og ligesom i en Cirkel. Jeg tilbragte nu flere Dage med at rende om i de bevarede Dele af Byen og lede efter et ordentligt Sted at bo. Da jeg endelig havde fundet ét bragte jeg Orden i Rodet og Forvirringen og vendte lidt efter lidt tilbage til min gamle Tilværelse.

Københavns Brand er én af de mest kendte og skelsættende Ulykker i Historien. Vores Hovedstad staar nok størrelsesmæssigt tilbage for mange andre Byer, men der er ikke mange der overgaar den i Betydelighed. Den er Centrum for alt hvad der pryder og styrker Danmark og Norge. Ved den Lejlighed viste den daværende Konge for Alvor sine straalende Egenskaber, og hans Mildhed kom rigtig for Dagen i den altomfattende Ulykke. Det vil blive husket gennem Aarhundreder hvor ihærdigt han under disse vanskelige Forhold fremskaffede Levnedsmidler,

DET ANDET BREV

hvor gavmildt han understøttede dels hele Befolkningen, dels Enkeltpersoner, hvor energisk han tog fat og kæmpede mod Skæbnen – det var som om Katastrofen var sket i vor Tid for at give Kongens Ædelmod bedre Lejlighed til at udfolde sig.

I hele tre Uger fra Brandens Begyndelse gik der knap nok en Dag hvor der ikke var Fare paa Færde. Det hændte tit at Folk der kom rendende for at redde ét Hus fik at vide at der var et andet der stod i lys Lue. Derfor opstod der nye Mistanker, nye Spaadomme, nye Rygter, og Folk holdt sig vaagne i frygtelige, angstfulde Nætter. Nogle var heit lamslaaede over det ufattelige der var sket og spaaede med nedslagne Øjne at hele Byen vilde gaa under. Andre bruste op i Vrede og krævede Straf over Mordbrænderne. Men det hele kom ikke bag paa mig. Erfaringen havde vist mig at én Ulykke sjældent kommer alene, og at den ene Storbrand plejer at følge efter den anden. Jeg husker at det er sket to Gange i Bergen i Norge, Bergenserne har tit været ude for den Slags Ulykker, og hver Gang der har været en Storbrand forbereder de sig paa den næste.

Da Katastrofen omsider var ved at være overstaet begyndte man at tænke paa Byens Genopbygning. Nu viste det sig rigtigt i hvor høj Grad vores Hovedstad er plaget med Projektmagere. For hvert Hoved var der en Plan, for hver Haand var der en Arkitekt, og hvert Hus var en Raadstue. Det var som om hele Byen var blevet til ét eneste Collegium Politicum, saa mange Politikusser groede der op af den brændte Bys Aske. Der var ikke den Sømand der ikke kendte til mere end Vindretninger, ikke den Skomager der ikke kendte til mere end sin Læst. Især diskuterede man Prioriteterne, som næsten hvert Hus var behæftet med. Nogle mente at de gamle Gældsbreve skulde udbetales, andre at de skulde bevares. Andre igen foretrak en Mellemting mellem begge Dele. Jeg skal ikke komme ind paa de øvrige Sager der satte Sindene lige saa meget i Bevægelse.